

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ
ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ
ΛΥΚΕΙΟΥ ΔΕΥΤΕΡΑ 30 ΙΟΥΝΙΟΥ 2008
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**

A. Περίληψη

Ο συγγραφέας προσδιορίζει την έννοια της δημοκρατίας όχι μόνο ως τρόπο διακυβέρνησης αλλά και ευρύτερης εσωτερικής αγωγής του ατόμου. Είναι συνεπώς το πολίτευμα των πεπαιδευμένων πολιτών που καθημερινά σέβονται τους συνανθρώπους τους τηρώντας έναν ηθικό κώδικα ατομικής και κοινωνικής συμπεριφοράς. Η δημοκρατία αρμόζει επίσης σε πολίτες που επικροτούν τα ουσιώδη και το ψυχικό σθένος καθημερινών ηρώων. Είναι αξιοσημείωτο ότι στην εποχή μας η δημοκρατία αντιμετωπίζει την πρόκληση του παρόντος και του μέλλοντος, αφού ο αριθμός των ανθρώπων πολλαπλασιάζεται και η ανθρώπινη αξία υπονομεύεται. Γι' αυτό χρειάζεται η διαπαιδαγώγηση των πολιτών. Απ' αυτό άλλωστε θα εξαρτηθεί η επιβίωση και καταξίωση της δημοκρατίας.

B.1. Η πραγματική δύναμη του ανθρώπου δε σχετίζεται με τη βαναυσότητα και τη θηριωδία. Αντίθετα, δύναμη είναι η στροφή του ανθρώπου προς τον εσωτερικό του κόσμο, ο οποίος αποτελεί μια πηγή ανεξάντλητου πλούτου και ισχύος. Η ισχύς αυτή έχει πνευματικό χαρακτήρα και διάγει βίο σιωπηλό, μακριά από τις εκθαμβωτικές συγκεντρώσεις ανθρώπων, δεν αναζητεί εξωτερική αναφορά που να πιστοποιεί την ύπαρξή της, αλλά κατοικοεδρεύει στο μοναχικό εργαστήρι του επιστήμονα, στο κελί του αγίου, στη γραφή του ποιητή. Επομένως, όσο περισσότερο σκάβει κανείς προς την έσω πλευρά του εαυτού του, τόσο ενδυναμώνεται.

B.2. Η συλλογιστική πορεία της τρίτης παραγράφου είναι παραγωγική. Αυτό συμβαίνει διότι ο συγγραφέας ξεκινά την παράγραφο από κάτι γενικό και αφηρημένο που είναι η δοκιμασία και η κρίση που περνά η Δημοκρατία στον καιρό μας. Στη συνέχεια, μεταβαίνει στο συγκεκριμένο και ειδικό που είναι ο προσδιορισμός της δοκιμασίας. “Δοκιμασίας ... θα' ρθουν” και στον προσδιορισμό της κρίσης που διέρχεται η δημοκρατία “κρίση...δικαίωσαν” ;

- B.3.** αφετηρία → κατάληξη
αναγκαία → προαιρετική
βαναυσότητα → ανθρωπιά
αθόρυβη → θορυβώδης
εφικτό → ανέφικτο

B.4. Με τη χρήση των ερωτήσεων στην τελευταία παράγραφο του κειμένου ο συγγραφέας επιτυγχάνει να δώσει στο κείμενο επικοινωνιακό, διαλογικό τόνο. Προσδίδει επίσης στο ύφος του οικειότητα και αμεσότητα ενώ παράλληλα ενεργοποιεί το νου του δέκτη και κινητοποιεί τη σκέψη και τον προβληματισμό του.

Γ. Δημοκρατία στο λυκαυγές του 21^{ου} αιώνα

Η δημοκρατία είναι το πολίτευμα της λαϊκής κυριαρχίας και της συνετής άσκησης της εξουσίας. Στην ελληνική αρχαιότητα ήταν άμεση ενώ οι σύγχρονες δημοκρατίες είναι έμμεσες ή αντιπροσωπευτικές.

Η δημοκρατία προϋποθέτει και πραγματώνει όλες τις μεγάλες αξίες του πολιτισμού και της ζωής. Το δημοκρατικό θεσμικό πλαίσιο διασφαλίζει τη ελευθερία, την ισότητα, τη δικαιοσύνη και αξιοκρατία. Επιπρόσθετα πρόκειται για τρόπο ζωής που ταυτίζεται με πνευματική δημιουργία και κοινωνική αγωγή.

Δεν νοείται δημοκρατία χωρίς θεσμικά πλαίσια αρχών. Οι πολίτες πρέπει να συμμετέχουν στα κοινά. Αυτό προϋποθέτει τη δημοκρατική τους παιδεία και την επαρκή ενημέρωση. Ο δημοκρατικός πολίτης είναι πεπαιδευμένος με ηθικές αρχές και σωστή κοινωνική συμπεριφορά.

- Ωστόσο συχνά παρατηρούνται καθημερινά αντιδημοκρατικές συμπεριφορές που υπομονεύουν τη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος και διαταράσσουν την κοινωνική συνοχή.
 - πολίτες που απολαμβάνουν ένα σύνολο ελευθεριών (δικαιωμάτων) χωρίς να τηρούν δεσμεύσεις (υποχρεώσεις) που απορρέουν από την κοινωνική συμβίωση.
 - πολίτες όχι αυτόνομες οντότητες που μετέχουν στην κοινωνική πραγματικότητα, αλλά υπήκοοι.
 - απαίδευτοι και ανενημέρωτοι πολίτες που δε συμμετέχουν στα κοινά.
 - δε σέβονται τις ελευθερίες των άλλων, την αξιοκρατία, την ισότητα
 - με την παραβατική τους συμπεριφορά θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή συνανθρώπων τους

- είναι ρατσιστές, εθνικιστές παραβιάζοντας την αρχή της ανοχής των ιδεών του άλλου και την αρχή της διαφορετικότητας
- χωρίς ήθος και πνευματική ωριμότητα ανέχονται παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η αντιδημοκρατική συμπεριφορά εκδηλώνεται σε όλους τους χώρους κοινωνικής συνύπαρξης ή συνάθροισης (σχολείο, οικογένεια, δημόσιοι χώροι, επαγγελματικοί χώροι, κοινωνία).

Αφορά μαθητές, γονείς, οδηγούς, εξειδικευμένους, εργαζόμενους)

Ευνοείται όταν και το κοινωνικό- θεσμικό πλαίσιο δεν εγγυάται τις ομαλές συνθήκες συμμετοχής στη συλλογική ζωή :

- ευθύνες πολιτικών χωρίς ήθος και δημαγωγών – λαϊκιστών
- ΜΜΕ που παραπληροφορούν και υποκαθιστούν την άμεση συμμετοχή
- Εκπαιδευτικό σύστημα : επίφαση πολιτικοποίησης νέων.\

➤ Προκειμένου να διασφαλιστεί η δημοκρατία και η ανθρωπιστική παιδεία είναι απαραίτητο ο πολίτης να εμφορείται από αρετές:

- ηθικότητα
- εντιμότητα
- ευσυνειδησία
- σεβασμός στο συνάνθρωπο
- ευπρέπεια ευγένεια, σύνεση
- αποδοχή απόψεων άλλων υποχωρητικότητα
- ωριμότητα, ειλικρίνεια
- δημοκρατική συνείδηση ακέραιο χαρακτήρα.

Οι πνευματικές αξίες , ατομικές και κοινωνικές αρετές προϋποθέτουν σωστή αγωγή, μόρφωση , ανθρωπιστική παιδεία, ενημέρωση διάλογο , συνεργασία, πάταξη κάθε μισαλλόδοξης , δογματικής ανελεύθερης συμπεριφοράς.

Σημαντική για τη δημοκρατική διαπαιδαγώγηση θεωρείται η συμβολή κοινωνικών φορέων , η εξυγίανση του δημόσιου βίου, η ομαλή λειτουργία πολιτικών θεσμών , η ενίσχυση συμμετοχικών θεσμών.

Μόνο αν δοθεί έμφαση στην ηθικοπνευματική ανάπτυξη του πολιτισμού οι πολίτες θα βιώνουν με δίκαιο και δημοκρατικό τρόπο την καθημερινότητά τους.